

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор
Національного технічного
університету України
«Київський політехнічний інститут»

_____ М.З. Згуровський

«___» _____ 2016 р.

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ НТУУ «КПІ»
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
ступінь «бакалавр»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ   **05 Соціальні та**
поведінкові науки

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ   **051 Економіка**

РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

Голова науково-методичної підкомісії зі спеціальності:

Гавриш Олег Анатолійович, доктор технічних наук, професор, декан факультету менеджменту та маркетингу

Члени науково-методичної підкомісії зі спеціальності:

Войтко Сергій Васильович, доктор економічних наук, професор, виконуючий обов'язки завідувача кафедри міжнародної економіки

Черненко Наталія Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки

Капустян Володимир Омелянович, доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач кафедрою математичного моделювання економічних систем

Пасенченко Юрій Антонович, кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри математичного моделювання економічних систем

Круш Петро Васильович, кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки і підприємництва

Марченко Валентина Миколаївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки і підприємництва

Крейдич Ірина Миколаївна, доктор економічних наук, професор, виконуюча обов'язки завідувача кафедри теоретичної та прикладної економіки

Роцина Надія Василівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки

Солнцев Сергій Олексійович, доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач кафедри промислового маркетингу

Стадніченко Вадим Володимирович, кандидат економічних наук, доцент кафедри промислового маркетингу

Голова науково-методичної комісії з галузі знань:

Мельниченко Анатолій Анатолійович, кандидат філософських наук, доцент, декан факультету соціології і права

УЗГОДЖЕНО:

Начальник навчально-методичного управління

_____ С.П. Гожій

« ____ » _____ 2016 р.

Стандарт вищої освіти розглянуто й ухвалено

Методичною радою університету

(протокол від «25» лютого 2016 р. № 6)

Голова Методичної ради

_____ Ю.І. Якименко

Вчений секретар Методичної ради

_____ В.П. Головенкін

Цей Тимчасовий стандарт діє до уведення в дію офіційно затвердженого Стандарту вищої освіти України.

ЗМІСТ

1. Загальна характеристика	4
2. Галузь використання.....	5
3. Нормативні посилання	5
4. Визначення	5
5. Позначення і скорочення.....	6
6. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти	6
7. Компетентності випускника та нормативний зміст підготовки.....	6
8. Форми випускної атестації здобувачів вищої освіти	17
9. Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості.....	17

1. Загальна характеристика

<i>Рівень вищої освіти</i>	Перший (бакалаврський) рівень
<i>Ступінь, що присвоюється</i>	Бакалавр
<i>Назва галузі знань</i>	05 Соціальні та поведінкові науки
<i>Назва спеціальності</i>	051 Економіка
<i>Обмеження щодо форм навчання</i>	Обмежень щодо форм навчання немає
<i>Кваліфікація освітня, що присвоюється</i>	Бакалавр з економіки за спеціалізацією: <ul style="list-style-type: none"> • економічна кібернетика; • міжнародна економіка; • економіка підприємства • управління персоналом та економіка праці; • прикладна статистика.
<i>Кваліфікація в дипломі</i>	Бакалавр з економіки за спеціалізацією: <ul style="list-style-type: none"> • економічна кібернетика; • міжнародна економіка; • економіка підприємства • управління персоналом та економіка праці; • прикладна статистика.
<i>Опис предметної області</i>	<p>Теоретичний зміст предметної області: поняття, закони, принципи економіки та їх використання для пояснення фактичних і прогнозованих результатів діяльності організацій, підприємств, бізнес-структур.</p> <p>Цілі навчання: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки.</p> <p>Об'єкти діяльності: проблеми економічної кібернетики, проблеми міжнародної економіки, проблеми економіки підприємства, проблеми управління персоналом та економіка праці, проблеми прикладної статистики.</p> <p>Методи, засоби та технології: методи теоретичного дослідження, спеціальні методи (статистичні, аналітичні, прогнозування, програмно-цільові, евристичні, економіко-математичні); нові інформаційні технології, що використовуються в соціальних та поведінкових науках.</p> <p>Інструменти та обладнання. Сучасна комп'ютерна та оргтехніка</p>
<i>Академічні права випускників</i>	Можливість продовження освіти на другому (магістерському) рівні вищої освіти для здобуття ступеня «магістр»
<i>Професійні права випускників</i>	Може займати такі первинні посади: працювати у державних органах управління, банках, фінансово-економічних та страхових установах

2. Галузь використання

Цей стандарт установлює:

- професійне призначення й умови використання випускників вищих навчальних закладів певної спеціальності та рівня вищої освіти у вигляді переліку первинних посад та типових задач діяльності;
- вимоги до результатів освіти випускників вищих навчальних закладів у вигляді переліку здатностей та умінь вирішувати задачі діяльності;
- вимоги до атестації якості освіти та професійної підготовки випускників вищих навчальних закладів;
- відповідальність за якість освіти та професійної підготовки.

Основними користувачами стандарту є:

- професорсько-викладацький склад вищих навчальних закладів;
- студенти, які засвоюють відповідну програму підготовки;
- керівництво навчальних закладів;
- особи, які проходять випускну атестацію після закінчення навчання у вищих навчальних закладах;
- фахівці з відповідної спеціальності, які проходять сертифікацію.

3. Нормативні посилання

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

- Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.15 року № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;
- Класифікація видів економічної діяльності : ДК 009:2010. – На заміну ДК 009:2005 ; Чинний від 2012-01-01. – (Національний класифікатор України);
- Класифікатор професій : ДК 003:2010. – На заміну ДК 003:2005 ; Чинний від 2010-11-01. – (Національний класифікатор України);
- Области образования и профессиональной подготовки 2013 (МСКО-О 2013): Сопроводительное руководство к Международной стандартной классификации образования 2011. – Институт статистики ЮНЕСКО, 2014. – Режим доступа : <http://www.uis.unesco.org/Library/Documents/iscfed-f-2013-fields-of-education-training-2014-rus.pdf>;
- Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К. : Ленвіт, 2006. – 35 с. ISBN 966-7043-96-7;
- Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад. : В. М. Захарченко та ін. / За ред. В. Г. Кременя. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с. ISBN 978-966-2432-22-0.

4. Визначення

У цьому стандарті використано терміни та відповідні визначення, що подані у Законі України «Про вищу освіту» та Національному освітньому глосарію: вища освіта.

5. Позначення і скорочення

У цьому стандарті використані наступні позначення і скорочення:

- ЄКТС (European Credit Transfer and Accumulation System) – Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система;
- PEST (Political Economic Social Technological) – це маркетинговий інструмент, призначений для виявлення політичних економічних соціальних і технологічних аспектів зовнішнього середовища, які впливають на бізнес компанії;
- SWOT (Strength Weaknesses Opportunities and threats) – дає змогу виявити ті сильні і слабкі сторони, які потребують найбільшої уваги і зусиль з боку підприємства;
- WEB-сайт, або просто сайт (англ. website, від web - павутина, "веб" і site - "місце") - це одна або сукупність веб-сторінок, доступних в інтернеті через протоколи HTTP/HTTPS;
- HTML (Hyper Text Markup Language) - це мова розмітки гіпертексту.

6. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої програми, необхідний для здобуття ступеня вищої освіти *бакалавр* дорівнює 240 кредитів ЄКТС на базі повної загальної середньої освіти з терміном навчання 11 років.

7. Компетентності випускника та нормативний зміст підготовки

Даний Стандарт передбачає підготовку фахівців зі ступенем вищої освіти «*Бакалавр*» і має за мету:

- а) формування інтегральної компетентності – здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
- б) формування загальних компетентностей:
  - системних;
  - інструментальних;
  - соціально-особистісних;
- в) формування професійних компетентностей за видами діяльності:
  - нормо-проектна;
  - виробнича;
  - організаційно-управлінська;

7.1. Системні компетентності та нормативний зміст підготовки

Код	Системні компетентності	Нормативний зміст підготовки
СК-1	Здатність вчитися, здобувати нові знання, уміння, у тому числі в галузі, відмінної від професійної	<p>ЗНАННЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> - способів навчання; - організації процесів навчання; - теорії, концепції, економічних законів, закономірностей, принципів та факторів розвитку економіки; - методології, методів, інструментаріїв економічної діяльності; - основних категорій, понять, принципів, методів та прийомів для пошуку професійних рішень;
СК-2	Здатність застосовувати професійні знання й уміння на практиці	<ul style="list-style-type: none"> - особливостей нормативно-правового регулювання відносин, що виникають між суб'єктами в процесі професійної діяльності; - видів та результатів адаптацій (соціальна, виробнича, психофізіологічна, соціально-психологічна, організаційно-адміністративна, економічна, санітарно-гігієнічна);
СК- 3	Здатність гнучко адаптуватися до різних професійних ситуацій, проявляти творчий підхід, ініціативу	<ul style="list-style-type: none"> - основних концепцій економічної та соціальної діяльності; - етапів історичного розвитку економічної та соціальної діяльності; - теоретичних основ статистичного спостереження як способу формування інформаційної бази для дослідження та прийняття управлінських рішень;
СК- 4	Здатність критично оцінювати й переосмислювати накопичений досвід (власний і чужий), аналізувати свою професійну й соціальну діяльність	<ul style="list-style-type: none"> - методичних підходів для узагальнення та оброблення статистичних даних; - методики прогнозування та статистичного моделювання соціально - економічними процесами та явищами - понять та складових організаційної діяльності; - управлінь соціально-трудовами відносинами; <p>УМІННЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ефективно розподіляти свій час;
СК- 5	Здатність вести дослідницьку діяльність, включаючи аналіз проблем, постановку цілей і завдань, вибір способу й методів дослідження, а також оцінку його якості	<ul style="list-style-type: none"> - показувати особистий приклад; - вивчати та встановлювати соціально-психологічний клімат в колективі; - адаптуватися в новій команді; враховувати точку зору колег; - чітко та логічно висловлювати свої думки; - визначати мету діяльності та ставити задачі, спрямовані на її досягнення; - формувати систему мотивацій до навчання; - організувати процес навчання; - розподіляти ресурси для забезпечення навчання та здобуття нових знань та умінь;
СК- 6	Здатність організовувати свою діяльність, працювати у	<ul style="list-style-type: none"> - застосовувати отримані знання для вирішення практичних завдань; - виявляти, правильно інтерпретувати економічні проблеми;

	команді, приймати управлінські рішення в умовах постійних економічних змін	<ul style="list-style-type: none"> - аналізувати причини та наслідки спільної діяльності всіх агентів національної економіки, - обґрунтовувати макроекономічні очікування - приймати нестандартні рішення і творчо мислити; - запобігати та виходити з будь-яких конфліктних ситуацій; - цілеспрямоване використання свого потенціалу для самореалізації у професійному плані і в інтересах суспільства; - здобувати, переробляти інформацію, одержану з різних джерел, застосовувати її для індивідуального розвитку і самовдосконалення; - цілеспрямовано використовувати свій потенціал для самореалізації у професійному плані і в інтересах суспільства; - здатність породжувати нові ідеї (креативність) - критично оцінювати концепції економічної та соціальної діяльності; - інтерпретувати взаємозв'язок провідних концепцій з історичним, культурним та теоретичним контекстом їх виникнення; - самостійно аналізувати дані соціологічних досліджень, а також використовувати їх в практичній діяльності; - зіставляти кінцеві результати з планом діяльності; - вибрати методи роботи з відомостями та фактами за темою дослідження; - сформулювати проблему; - висунути гіпотезу та її обґрунтувати (оцінити); - опрацьовувати масиви емпіричних даних - обрати методи наукового дослідження - здійснити аналіз даних, їх узагальнення, - описати і пояснити факти, - обґрунтовувати тенденції і закономірностей, - виділити кореляційні і причинно-наслідкові зв'язки; - інтерпретувати наукові дані та представити результати;
--	--	---

7.2. Інструментальні компетентності та нормативний зміст підготовки

Код	Інструментальні компетентності	Нормативний зміст підготовки
ІК- 1	Здатність вирішувати проблеми професійній діяльності на основі аналізу синтезу	ЗНАННЯ <ul style="list-style-type: none"> - методологій, інструментаріїв та технологічних прийомів обґрунтування економічних рішень; - наукових підходів до аналізу господарської діяльності; - методики аналізу економічних категорій, ресурсів, процесів, видів діяльності, станів підприємства ; - методів і процедур, що пов'язані з накопиченням, систематизацією, аналізом та зберіганням інформації;
ІК- 2	Здатність працювати з інформацією: знаходити, оцінювати використовувати інформацію різних джерел,	<ul style="list-style-type: none"> - методики пошуку джерел інформації, необхідної для рішення наукових і професійних завдань; - методів збирання, оброблення, аналізу статистичної інформації; - методів дослідження та розв'язання основних типів задач вищої математики - методологій аналізу даних з використанням теорії ймовірностей та математичної статистики - управлінських комунікаціями;

	необхідну для рішення наукових і професійних завдань	<ul style="list-style-type: none"> - етики ділового спілкування; - української мови; - іноземної мови в обсязі, достатньому для загального та професійного спілкування
ІК- 3	Здатність використовувати у професійній діяльності базові знання у галузі природничих, соціально-гуманітарних та економічних наук	<p>УМІННЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> - володіти категоріями і поняттями інформації; - організувати та здійснювати статистичні дослідження; - накопичувати, реєструвати, зберігати, оцінювати, узагальнювати, аналізувати та ефективно використовувати інформацію; - використовувати існуючі методики практичної реалізації отриманої інформації для прийняття управлінських рішень; - користуватися комп'ютерною технологією збору та опрацювання статистичних даних для своєчасної оцінки та контролю розвитку суспільно-економічних явищ і процесів;
ІК- 4	Здатність грамотно будувати комунікацію, виходячи із цілей і ситуації спілкування	<ul style="list-style-type: none"> - використовувати статистичну звітність, зведення і збірники для їх аналізу і підготовки оглядів стану господарсько-фінансової діяльності; - систематизувати та аналізувати нормативно-правові, інформаційні, звітні та статистичні матеріали; - будувати математичні моделі деяких економічних задач; - самостійно робити розрахунки, аналізувати отримані результати; - володіти методами спостереження, зведення та аналізу масових статистичних даних; - давати адекватну економічну інтерпретацію одержаних розв'язків; - практично використовувати теоретичні знання на практиці. - здійснювати аналіз економічних об'єктів та процесів; - здійснювати побудову та аналіз економетричних моделей, робити обґрунтовані економічні висновки та розрахунки прогностичних показників; - користуватися програмами загального призначення у своїй навчальній та практичній діяльності. - самостійно розробляти алгоритми розв'язання різних задач. - встановлювати діловий контакт в спілкуванні; - здійснити непідготовлену комунікацію; - використовувати дедуктивний та індуктивний методи дослідження економічних явищ; - розрізняти причини і наслідок економічних процесів на підприємстві; - використовувати принципи індукції та дедукції; - обчислювати економічні показники і користуватися ними при оцінці діяльності підприємства; - виявляти фактори, що впливають на формування економічних показників і взаємозв'язок між ними; - використовувати прогресивні інформаційні технології та програмні системи для моделювання економічних явищ та процесів; - використовувати іноземну мову для забезпечення результативної професійної діяльності

7.3. Соціально-особистісні компетентності та нормативний зміст підготовки

Код	Соціально-особистісні компетентності	Нормативний зміст підготовки
СОК-1	Здатність відповідально приймати рішення з урахуванням правових норм, соціальних і етичних цінностей	ЗНАННЯ <ul style="list-style-type: none"> - сутності, соціальних та етичних цінностей в економіці - змісту юридичної відповідальності: дотримання конкретних державних законодавчих актів, інструкцій, норм, тощо; - понять соціальної відповідальності; - сутності та значення соціальної та етичної поведінки; - понять і характеристик комунікацій; - характеристик елементів міжнародного середовища;
СОК-2	Здатність грамотно будувати комунікацію, виходячи із цілей і ситуації спілкування	<ul style="list-style-type: none"> - основних положень економічного механізму діяльності підприємств різної державної приналежності у сфері міжнародного обміну товарами; - методів аналізу міжнародної економічної діяльності підприємства та країни в цілому; - крос-культурного менеджменту; - процесів постановки та реалізації цілей;
СОК-3	Здатність здійснювати виробничу або прикладну діяльність у міжнародному середовищі.	<ul style="list-style-type: none"> - методів ресурсного забезпечення реалізації цілей; - систем знань про соціальну дійсність і про себе, а також систему складних соціальних умінь і навичок взаємодії, - природи конфліктів, типи і види конфлікту; - причин та характерів виникнення природних, техногенних тощо небезпек; - методів цивілізаційного, синергетичного та діалектичного аналізу економічного життя суспільства
СОК-4	Здатність усвідомлювати й урахувати соціокультурні розходження в професійній діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - етичних норм ставлення до різних явищ життя, що прийняті в суспільстві; - законів ринкової економіки; - основних проблем соціально-економічного розвитку на сучасному етапі та шляхи їх розв'язання; - еволюцій поглядів на економічні процеси; - закономірностей розвитку світової та вітчизняної економічної думки;
СОК-5	Здатність до усвідомленого визначення цілей у професійному й особистісному розвитку	<ul style="list-style-type: none"> - соціології економічного життя, праці та управління; УМІННЯ <ul style="list-style-type: none"> - орієнтуватися в проблемах суспільно-політичного життя, - здійснювати захист своїх громадянських прав та інтересів; - проявляти комунікабельність і контактність у різних соціальних групах;
СОК-6	Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.	<ul style="list-style-type: none"> - аналізувати й оцінювати найважливіші досягнення національної та світової науки і культури, - орієнтуватися в культурному та духовному просторі суспільства; - толерантно відстоювати свою позицію в дискусії;
СОК-7	Здатність підтримувати загальний рівень фізичної активності й здоров'я для ведення активної соціальної й професійної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - використовувати рідну й іноземні мови в активній взаємодії; - застосовувати методи самовиховання, орієнтовані на систему загальнолюдських цінностей - спрямовувати самовиховання на єдність індивідуальних, національних і загальнолюдських цінностей; - реалізовувати моделі толерантної поведінки в умовах культурних, мовних, релігійних та інших відмінностей між народами і країнами. - виявляти основні проблеми, що виникають у процесі

СОК-8	Здатність розуміти й аналізувати світоглядні, соціально й особистісне значимі проблеми й процеси, що відбуваються в суспільстві	професійної діяльності та вміти їх вирішувати; - виявляти причини неетичної поведінки членів трудового колективу; - розробляти заходи щодо забезпечення етичної поведінки; - застосовувати знання етики, естетики, психології; - організувати комунікації між організацією та середовищем, міжрівневі комунікації в організації, комунікації між керівником та підлеглими, комунікації між керівником та робочою групою; - прогнозувати комунікацію, концентрувати і розподіляти увагу тощо;
СОК-9	Здатність орієнтуватися в системі загальнолюдських цінностей і цінностей світової й вітчизняної культури, розуміти значення гуманістичних цінностей для збереження й розвитку сучасної цивілізації	- застосовувати знання на практиці для успішного управління підрозділом, підприємством, об'єднанням підприємств; - володіти методами розрахунку основних показників міжнародної економічної діяльності підприємства та національної економіки; - обґрунтовувати доцільність та економічну ефективність міжнародної торгівлі, методів її регулювання; - здійснювати економічну оцінку та прогнозування руху факторів виробництва; - оцінювати вплив коливань валютних курсів на показники міжнародної торгівлі. - аналізувати процеси розвитку міжнародної торгівлі, руху капіталу, міжнародного науково-технічного співробітництва, валютно-фінансових відносин, міжнародної інтеграції; - визначати та оцінювати економічні ефекти міжнародної економічної діяльності країн. - розуміння культури та звичаїв інших країн; - враховувати соціальні та культурні розходження в економічній діяльності; - враховувати вплив зовнішнього середовища та внутрішнього потенціалу при розробці цілей професійного розвитку; - побудувати дерево цілей професійного розвитку; - скласти план реалізації цілей професійного та особистісного розвитку; - побудови сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях, які дозволяють швидко і адекватно адаптуватися і зі знаннями справи приймати рішення за різних обставин; - застосовувати методи урегулювання конфліктів в практичній діяльності та соціальній взаємодії; - ідентифікувати потенційні небезпеки; - прогнозувати можливість і наслідки впливу небезпечних та шкідливих факторів на організм людини; - планувати заходи щодо створення здорових і безпечних умов життя та діяльності у системі «людина - життєве середовище» - розуміти загальну направленість еволюції економічної науки та трансформацію її генеральних напрямків; - вивчати і аналізувати основні показники розвитку суспільства; - прогнозувати розвиток суспільного виробництва країни; - розробляти заходи щодо поліпшення рівня життя суспільства; - розуміти будь-яку економічну ситуацію і власне місце в ній; - формулювати власні рекомендації щодо реалізації з

		урахуванням специфіки традиційних особливостей соціально-економічної системи України
--	--	--

7.4. Професійні компетентності та нормативний зміст підготовки

	<i>Професійні компетентності</i>	<i>Нормативний зміст підготовки</i>
Нормо-проектна діяльність		
ПК-1	Здатність прогнозувати попит на результати інноваційної діяльності та побудови системи маркетингових комунікацій по просуванню інновації до споживача;	ЗНАННЯ - сегментування споживачів інноваційної продукції; - методів вивчення попиту споживачів інноваційної продукції; - систем маркетингових комунікацій; - методики формування кошторисів витрат та їх розподілу на види продукції; - методики оцінювання ефективності інноваційних проектів; УМІННЯ - виявити розмір попиту на інноваційну продукцію; - обрати спосіб просування інноваційної продукції з урахуванням особливостей інновації - використовувати інструментарій для виявляти та оцінювати вплив макро-, мікро-, міжнародного середовища на інноваційну діяльність - застосовувати стандартні економічні, статистичні, фінансові, економіко-математичні методи при оцінюванні та аналізі проектних рішень; - розрахувати кошторис витрат на реалізацію інноваційних проектів; - оцінювати ефективність реальних інвестицій, здійснювати вибір інвестиційних проектів;
ПК-2	Здатність розрахувати кошториси витрати на проектно-конструкторську діяльність та провести фінансово-економічний аналіз наслідків реалізації інноваційних проектів, організаційних та технологічних змін	ЗНАННЯ: - методики розрахунку виробничої потужності та особливості їх застосування у на підприємствах різних видів промислової діяльності; - методів нормування праці, трудових процесів та оборотних засобів; - способів розрахунку собівартості та видів витрат - методики калькулювання продукції; - способів розподілу витрат у комплексних виробництвах; - методів ціноутворення на різних типах ринків; - основ планування - системи планів підприємства - процесів поточного та оперативного планування - структур та етапів розробки бізнес-плану підприємства; - закономірностей і тенденції розвитку міжнародних валютно-фінансових відносин; - механізму функціонування міжнародних фінансів, сутність платіжного балансу держави та володіти методами його
Виробнича діяльність		
ПК-3	Здатність розраховувати економічні параметри технологічного процесу;	ЗНАННЯ: - методики розрахунку виробничої потужності та особливості їх застосування у на підприємствах різних видів промислової діяльності; - методів нормування праці, трудових процесів та оборотних засобів;
ПК-4	Здатність розраховувати витрати на виробництво і збут продукції, визначати ціну на продукцію підприємства;	- способів розрахунку собівартості та видів витрат - методики калькулювання продукції; - способів розподілу витрат у комплексних виробництвах; - методів ціноутворення на різних типах ринків; - основ планування - системи планів підприємства - процесів поточного та оперативного планування - структур та етапів розробки бізнес-плану підприємства;
ПК-5	Здатність розробляти систему планів: бізнес-плану, плану виробництва та реалізації продукції,	- закономірностей і тенденції розвитку міжнародних валютно-фінансових відносин; - механізму функціонування міжнародних фінансів, сутність платіжного балансу держави та володіти методами його

	<p>плану витрат, плану із праці та оплати праці, плану матеріально-технічного забезпечення, плану прибутків, фінансового плану і здійснювати контроль за їх виконанням –</p>	<p>балансування;</p> <p>- теоретичні та методичні основи раціонального природокористування й охорони навколишнього середовища, методи проведення екологічних досліджень і організації природоохоронної діяльності;</p> <p>УМІННЯ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - володіти методами збору інформації для складання планів підприємства; - володіти методиками формування виробничої програми підприємства, плану витрат, плану із праці та оплати праці, плану матеріально-технічного забезпечення, плану прибутків, фінансового плану, бізнес-плану; - вибирати методи прогнозування та планування діяльності підприємств в залежності від різних факторів; - розраховувати виробничу потужність підприємства, виявляти "вузькі місця" та розробляти заходи щодо їх усунення; - розрахувати норми виробітку та трудоемкість робіт технологічного процесу; - встановлювати норми витрат ресурсів на виробничо-технологічну діяльність; - розраховувати собівартість продукції та витрати операційної діяльності; складати кошторис витрат - здійснювати розрахунок витрат на виробництво продукції у комплексних виробництвах - оцінювати розмір витрат у залежності від обсягу виробництва - розробляти заходи щодо зниження витрат на виробництво й збут продукції - вибирати доцільні стратегії ціноутворення на продукцію підприємства, визначати ціни на продукцію, обґрунтовувати доцільність знижок з ціни та розрахувати їх розмір; - проводити міжнародні розрахунки, їх аналізувати та складати платіжні і розрахункові баланси; - виконувати необхідні розрахунки з оцінки соціально-економічної ефективності природоохоронної діяльності, розраховувати державні збори за використання природних ресурсів, за забруднення атмосфери, водойм і заховання відходів; - організувати екологічний менеджмент і аудит у діяльності підприємств і організацій.
ПК-6	<p>Здатність використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички у галузі міжнародних фінансів, механізмів та інструментарію прийняття рішень у валютній, кредитній та інвестиційних сферах на –мікро та макроекономічному рівнях</p>	<p>Здатність до впровадження та використання в практичній діяльності економічного, правового і організаційного механізму раціонального природокористування і охорони навколишнього середовища;</p>
ПК-7	<p>Здатність до впровадження та використання в практичній діяльності економічного, правового і організаційного механізму раціонального природокористування і охорони навколишнього середовища;</p>	<p>Здатність до впровадження та використання в практичній діяльності економічного, правового і організаційного механізму раціонального природокористування і охорони навколишнього середовища;</p>
Організаційно-управлінська діяльність		
ПК-8	<p>Здатність до ефективної організації підприємницької діяльності та побудови системи економічних взаємовідносин у процесі використання</p>	<p>ЗНАННЯ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - класифікаційних ознак підприємства, особливостей організаційно-правових форм його діяльності; - типів організаційних структур управління та особливості їх застосування на підприємствах, переваги та недоліки; - побудови організаційної структури, порядок делегування повноважень; - посадових інструкцій згідно з кваліфікацією фахівця, а саме

	виробничих ресурсів	обізнаність з вимогами, функціями, правами, обов'язками; - методології аналізу факторів зовнішнього середовища (PEST, SWOT тощо);
ПК-9	Здатність аналізувати поведінку зовнішнього середовища	- базових моделей макроекономічної рівноваги; - механізмів реалізації фіскальної, монетарної, соціальної, та зовнішньо-економічної політики;
ПК-10	Здатність організувати роботу персоналу та оплати праці і здійснювати діяльність, пов'язану з керівництвом діями окремих співробітників, надавати допомогу підлеглим;	- методів розрахунку чисельності окремих категорій працівників; - методики розрахунку показників плинності кадрів; - форм і систем оплати праці, продуктивності праці; - форм управлінської документації; - методів збору та обробки інформації; - комп'ютерних технологій підготовки звітів та іншої економічної документації; - сутності та структур капіталу; - показників оцінювання ефективності використання капіталу та методів їх оцінювання;
ПК-11	Здатність скласти управлінську документацію (аналітичні звіти, кошториси, плани тощо) і готувати звітність за установленими формами;	- системи показників для оцінювання фінансово-економічного стану підприємства та методик їх розрахунку; - процесів маркетингових досліджень; - сутності, видів та етапів розробки маркетингових стратегій; - процесів формування і реалізації товарної, цінової, розподільчої і комунікаційної політики; - методик використання табличного процесора MS Excel для розв'язання економічних задач та аналізу їх результатів; - понять і загальної особливості розробки Web-сайтів засобами мови HTML;
ПК-12	Здатність забезпечити ефективно використання капіталу підприємства	- концептуальних підходів до побудови логістичних ланцюгів, змісту основних процесів функціональної логістики, моделей та методик оцінки ефективності логістичної системи; - концептуальних засад функціонування підприємств різних форм власності;
ПК-13	Здатність визначити показники ефективності діяльності підприємства та системи взаємовідносин з зовнішніми контрагентами	- характеристику організаційно – правових форм підприємництва, - порядок реєстрації та ліквідації підприємства; - методи регулювання видів підприємницької діяльності; - типовий алгоритм бізнес – планування підприємницької діяльності; УМІННЯ: - використати навички роботи з програмами загального призначення у своїй навчальній та практичній діяльності; - самостійно розробляти алгоритми розв'язання різних задач;
ПК-14	Здатність формувати адекватну умовам середовища ринкову політику (товарну, цінову, рекламну, комунікативну, зовнішньоекономічну тощо)	- виконувати економічні розрахунки засобами табличних процесорів; - проводити графічний аналіз даних засобами табличних процесорів; - використовувати отримані результати для аналізу економічних процесів - здійснювати вибір видів підприємств, їх організаційно-правових форм відповідно до умов та особливостей функціонування створюваного підприємства;

		<p>прискорення оборотності оборотних коштів</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначати фінансово-економічні показники діяльності підприємства: розмір доходів і витрат, показники майнового стану, ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності тощо. - оцінювати джерела формування показників прибутку, розробляти заходи щодо їх підвищення показників прибутку і рентабельності - здійснювати сегментування ринку, - проводити маркетингові дослідження методом анкетного опитування; аналізувати ринкові ситуації, - визначити причини, які спричинили упущення вигоди (прибутку), - володіти методикою побудови графіків життєвого циклу товарів (послуг) і на їх основі вмінні аналізувати ефективність продажу на всіх етапах; - вибрати метод встановлення ціни в залежності від ситуації, що складається на ринку в певний момент; - розробляти маркетингові стратегії із просування товарів і послуг на ринку; аналізувати рекламні звернення за різними ознаками; - володіти навиками вибору засобів передачі рекламного звернення в залежності від специфіки товару, цільової аудиторії, поєднання кольорів; - аналізувати ефективність рекламної роботи та пропонувати шляхи її підвищення; - навичок у використанні результатів моніторингу конкурентів у розробці стратегій конкуренції; - економічно обґрунтовувати розділи зовнішньоторговельного контракту та ефективність зовнішньоторговельних операцій; - організації логістичних підходів в системі управління матеріальними потоками, транспортуванням, складуванням, збутовою діяльністю тощо; розрахувати логістичні витрати та обґрунтувати ефективність логістичних рішень; обґрунтувати вибір виду, сфери та організаційно - правової форми підприємницької діяльності; розробити бізнес – план підприємницької діяльності; здійснити реєстрацію або ліквідацію суб'єкта підприємницької діяльності; -
--	--	---

Науково-дослідна діяльність

ПК-19	Здатність до виявлення проблем та розробки відповідних рішень	<p>ЗНАННЯ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основних етапів прийняття управлінських рішень; - методики та інструментаріїв економічних досліджень; - закономірності економічного розвитку для інтерпретації результатів наукового дослідження та прийняття економічно обґрунтованих рішень.
ПК-20	Здатність до систематичного вивчення та аналізу науково-технічної інформації, вітчизняного й	<ul style="list-style-type: none"> - навичок щодо адаптації теоретичних положень, методичного інструментарію, викладеного в спеціальній літературі, передового досвіду підприємництва до умов діяльності конкретного підприємства;

	закордонного досвіду з відповідного профілю підготовки;	<ul style="list-style-type: none"> - теорії та особливостей інформаційно-аналітичної, науково-дослідної, діагностичної, інноваційної діяльності; - методології наукового дослідження;
ПК-21	Здатність моделювати економічні процеси та прогнозувати їх поведінку в умовах невизначеності впливу зовнішнього середовища;	<ul style="list-style-type: none"> - форми наукового знання; - концептуальних засад, принципів і підходів до побудови економіко-математичних моделей; - основних класів математичних моделей, що використовуються для дослідження економічних процесів; - основних методів розв'язування задач; - методології наукового дослідження;
ПК-22	Здатність до узагальнення результатів дослідження, виявлення закономірностей та наукового представлення висновків та рекомендацій	<p>УМІННЯ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - узагальнювати економічні явища та процеси, виявляти закономірності, розробляти наукові висновки і конкретні пропозиції щодо вдосконалення управління досліджуваним об'єктом; - брати участь у роботі наукових семінарів, конференцій; - виявляти та аналізувати проблеми на основі оцінювання бажаного та фактичного стану об'єкту; - розробляти завдання для вирішення проблем; - виявляти альтернативи вирішення проблем; - обирати критерії вибору та показники оцінювання найкращої альтернативи; - розробляти наукові висновки і конкретні пропозиції; - використовувати набуті знання в науково-дослідній роботі для кращого розуміння сутності проблеми; - підбирати, систематизувати та аналізувати необхідну інформацію про діяльність об'єкта дослідження, проводити його економічну діагностику за умови неповної інформації; - володіти сучасною методологією, методичним апаратом, інструментарієм та технологічними прийомами обґрунтування економічних рішень; - проводити економічне дослідження, формувати його інформаційне, правове та методичне забезпечення, враховувати на сутність проблем, що вирішуються, та обмеження, пов'язані з діяльністю конкретного підприємства; - впроваджувати розроблені науково обґрунтовані рекомендації та пропозиції в практику господарювання та управління; - самостійно здійснювати постановку економічних задач; - вміння визначати і використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у економіці; - визначати обсяг необхідної інформації для чіткої постановки та розв'язування прикладних економічних задач; - адекватно використовувати економіко-математичні моделі для розв'язування прикладних економічних задач; - використовувати інформаційні технології на базі ПЕОМ для розв'язування прикладних економічних задач; - здійснювати аналіз отриманих результатів, формувати та приймати на їх основі відповідні ефективні рішення.

8. Форми випускної атестації здобувачів вищої освіти

Випускна атестація проводиться на основі аналізу успішності навчання, оцінювання якості вирішення здобувачами вищої освіти задач діяльності, що передбачені даним Стандартом та рівня сформованості компетентностей, зазначених у розділі 7.

Нормативна форма випускної атестації: *захист дипломної роботи та комплексний випускний екзамен за фахом*

9. Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості

<i>Принципи та процедури забезпечення якості освіти</i>	Визначені та легітимізовані у відповідних документах
<i>Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм</i>	Визначені та легітимізовані у відповідних документах
<i>Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти</i>	Семестрова атестація (заліки, диференційовані заліки, екзамени), Ректорський контроль та вхідний контроль
<i>Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників</i>	1 раз на 5 років підвищення кваліфікацій, стажування. Отримання наукового звання, захист дисертації
<i>Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу</i>	Навчально-методичне, кадрове та інформаційне забезпечення відповідно до ліцензійних умов
<i>Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом</i>	Визначені та легітимізовані у відповідних документах
<i>Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації</i>	Передбачає регулярне оприлюднення на сайтах навчального закладу у відкритому доступі неупередженої й об'єктивної інформації – як кількісної, так і якісної – щодо пропонованих освітніх програм, ступенів вищої освіти та кваліфікацій, очікуваних результатів
<i>Запобігання та виявлення академічного плагіату</i>	Перевірка на плагіат і розміщення матеріалів навчальної і наукової діяльності студентів і науково-педагогічних працівників на веб-ресурсах кафедр http://mses.kpi.ua у відкритому доступі